

Her gongur sjón fyri søgn

TÁ FYRSTA figgjarlógaruppskotið aftaná landsstýrisskiftið í januar 1989 varð viðgjørt, sendi javnaðarflokkurin tær fyrstu ávaringarnar út. Flokkurin ávaraði ímóti at gera ov stórar niðurskurðir á lögtingsfiggjarlógini.

ORSØKIN til hesa ávaring var tann, at landsstýrið, sum sitði hevði frammanundan, hevði spart alt tað, ið møguligt var at spara. Dømi eru um, at figgjarlógaruppskot hjá undanfarna landsstýri vóru ein fimting lægri enn tey ynski, sum komin vóru til figgjarlógina. So her var veruliga talan um alla ta sparing, sum samfelagið toldi. Tað bar ikki

til at spara meira, uttan at spara føroyska samfelagið í hel, og tað er tað, sum er við at henda.

FLOKKURIN ávaraði aftur tá samgongan á summri 1989 samtykti inntøkulógirnar. Hesar umfataðu millum annað ta bundnu samansparingina, og sama ávaringin varð endurtikin tá figgjarlógaruppskotið fyri 1990 varð viðgjørt. Men alt hetta hevur verið til fánýtis. Tað hevur verið sum at tosa fyri deyvum oyrum. Teir halda bara fram við sama politikkinum. Og hetta gera teir, hóast teir sjálvir og øll onnur síggja, at stóðan bara gerst verri og verri fyri hvørt ár sum gongur.

Í SKRIVANDI løtu hava vit ikki sæð figgjarlógaruppskot-

ið fyri 1991, sum varð framlagt á tingi í gjár, men fráboðað er, at javnvágin á figgjarlógini fyri 1991 skal verða minni enn í 1990 og hetta merkir, at næsta ár verður stóðan uppáftur verri enn í ár. Vit hava tí onga orsök til at vera bjartskygd. Stóðan í okkara landi er hættilig. Hon stendur við og versnar so leingi hetta landsstýrið og hendan samgongan ráða fyri borgum.

FREMSTU eyðkennini fyri føroyska samfelagið í løtuni eru arbeiðs- og vinnuløysi. Fólkaflyting av landinum. Hópuppsagnir av tímaløntum og fastløntum hjá tí almenna. Smugling og svart arbeiði. Minkandi skatta- og tollinn-tøkur hjá landskassanum. Vaksandi hall á landskassa-

roknskapinum. Øktar og al-samt veksandi lántøkur til landskassan fyri at hesin kann greiða sínar skyldur.

MEN tey ráðandi halda væl til standa. Tá tey síggja, at politikkurin í 1989 gav eitt sera vánaligt árin á samfelagið 1990, so hava tey bara valt at herða politikkin í 1990, soleiðis at árið í 1991 verður uppáftur vánaligari. Og eftir øllum at døma skal hendan gongdin halda fram valskeiðið út.

TAD ER øllum greitt, at javnaðarflokkurin hevði púra rætt, tá hann longu í byrjanini av hesum landsstýrisskeiðinum ávaraði ímóti hesum politikki. Her gongur sjón fyri søgn.

vj

Visitáiónsnevndin skal fyrirbyrgja, at

Sjúklingar óneyðugt verða fluttir av landin

-tí ein partur av sjúkrahúsvörkinum ikki veit, hvat ein annar dugir, skrivar Olaf Olsen, landsstýrismaður í sjúkrahúsmálum.

Olaf Olsen, landsstýrismaður í sjúkrahúsmálum.

Grundin til at seta slíka nevnd á stovn er ein ásanann av, at tey trý sjúkrahúsini í størri mun enn í dag mugu arbeiða saman fyri at fáa sum mest burtúr til pening, latin verður sjúkrahúsvörkinum.

Tað eru tó ikki bert figgjarligar grundir til, at visitáiónsnevnd eigur at verða sett á stovn. Ein av høvuðsuppgávum hennara er at tryggja teimum báðum smáum sjúkrahúsum eitt sjúklingagrunndarlag, sum er nógv størri til at varðveita tey í komandi árum.

Nógv smá sjúkrahús eru vörðin niðurløgd av figgjarligum ávum í grannaløndum okkara. Um tann figgjarliga tætt- ingin heldur fram, eisini innan sjúkrahúsvörkið, koma tey smáum sjúkrahúsin, fyrr enn tað stóra, til tað markið, har tað ikki longur er møguligt at hava kvalifiseraðar vakt-

arskipanir. Heilt smá blandað sjúkrahús, sum Klaksvíkar Sjúkrahús og Suðuroyar Sjúkrahús fara ætlandi í komandi árum at hava stórar trupulleikar við at fáa kvalifiseraðar umskjarnar til yvirleknastørvini, tí danir í hesum árum eru farnir undir at gera útvið 3000 hjálparleknastørv um til yvirleknastørv. Tað eru í dag verri enn so nógvir kvalifiseraðir leknar til hesi størv.

Um tey smá sjúkrahúsini hinvegin verða roknað sum partur av eini funktionelt væl samansjóðaðari eind, stóðu tey ikki longur einsamøll við hesum trupulleikunum. Læknamangul á einum sjúkrahúsi hevði tá verið loystur við at flyta leknar av øðrum sjúkrahúsi í styttri ella longri tíðarskeiði.

Visitáiónsnevndin skal síggja allar sjúkrahússjúklingar í Føroyum undir einum og samanbera teirra viðgerðartørv við viðgerðarorkuna í samlaða sjúkrahúsvörkinum. Her verður hugsað um starvsfólkakvalifikatiónir, um tøl, héli o.s.f.

Visitáiónsnevndin, sum er samansett av fakfólki, fær til meginsetning at skipa soleiðis fyri, at arbeiðsbyrðan verður lutfalsliga tann sama á øllum sjúkrahúsum.

Visitáiónsnevndin skal gera leiðbeiningar til teir tilvísandi læknarnar um, hvar tær ymsu sjúkurnar best verða viðgjørdar, sæð

bæði fakliga og rakstrarliga. Hesar leiðbeiningar kunnu broytast, tá ið fortreytirnar broytast, t.d. vegna fritíð, forfall ella tí onnur læknalig ekspertisa kemur á sjúkrahús. Visitáiónsnevndin avger sjálv, nær hon broytir visitáiónsleiðbeiningina. Fyri summar sjúkur kann vera tørvur á broytingum við stuttum millumbili, meðan viðgerðin av øðrum liggur í føstum rammum.

Visitáiónsnevndin skal ikki viðgera hvønn innleggjarskeið sær, men hevur til uppgávu at leiðbeina teimum, ið vísa sjúklingum til sjúkrahúsvörkið, hvar sjúkrahúsvörkið best loysir uppgávuna.

Læknarnir í visitáiónsnevndini hava eisini til uppgávu at meta um, nær rimuligt er at fara útum føroyska sjúkrahúsvörkið at fáa hjálpa, antin við at senda sjúklingarnar av landinum til t.d. Ríkishospitalið ella við at fáa serlækna heim higar í avmarkaðum tíðarskeiðum. Visitáiónsnevndin skal soleiðis fyrirbyrgja, at sjúklingar óneyðugt verða sendir av landinum, tí ein partur av sjúkrahúsvörkinum ikki veit, hvat ein annar dugir.

Summi viðgerðar- og kanningartöl eru so dyr, at sjúkrahúsvörkið í spartíðum má tryggja seg imóti yvirkapasiteti. Visitáiónsnevndin er vælegnað til at tryggja hetta.

Í arbeiðsáttanini hjá

landsstýrinum stendur eisini, at 11 l. hjálparleknar verða sagdir úr starvi, og 9 yvirleknar verða settir í staðin. Við hesum fær sjúkrahúsvörkið meira læknaligan kunnleika fyri sama pening. Hetta er í sjálvum sær ein grund at fremja hesa broyting, men ein onnur grund er, at í framtíðini fara l. hjálparleknastørvini í Føroyum ikki at passa inn í útbúgvingarættanina, sum Sundhedsstyrelsen leggur fyri serlæknar.

l. hjálparleknar eru viðhvørt væl kvalifiseraðir serlæknar, men viðhvørt langt frá hesum kvalifikatiónsgrá. Tá yvirleknar verða settir í teirra stað, fáa vit sum heild serlæknar á høgum fakligum stigi at virka eins nær sjúklingum, sum l. hjálparleknin virkar í dag. Tað merkir, at ein yvirleknakvalifiseraður læni verður tættari til sjúklinginum alt samdøgurið enn í dag, nú ein l. hjálparlæni er ímillum hjálparleknar og yvirleknar.

Ein annar fyrimunur er, at hesir yvirleknarnir allir eru kvalifiseraðir til at avgreiða sjúklingar ambulantly, t.v.s. diagnostisera og evt. viðgera uttan innleggjan, og vanliga uttan at ráðføra seg við aðrar leknar. Henda seinasta funktiónin er sera týðingarmikil at menna, um vit frannahaldandi skulu spara í sjúkrahúsvörkinum.

Olaf Olsen.

28. august 1990
Landsstýrið ásetti í mai í ár eina arbeiðsáttan til at tryggja rationellum rakstri av sjúkrahúsvörkinum. Við tað at rættiliga nógv kjak hevur verið í bløðunum seinastu tíðina um partar av hesi arbeiðsáttan, skal eg loyva mær at siga eitt sindur gjøllari frá henni.

Í arbeiðsáttan landsstýrisins verður m.a. sagt, at innan meginøkini medisín og kirurgi verður sett

á stovn visitáiónsnevnd, sum hevur til setning at finna fram til skilagott býti av sjúklingum millum sjúkrahúsini, iroknað Ríkishospitalið, gera avtalur um konsultatiónir, samskipa innkeyp av tólum og meta um nýggjar viðgerðarættanir. Visitáiónsnevndin verður mannað við einum lækna frá hvørjum sjúkrahúsi, einum kommunulækna og einum frá sjúkrahússtjóranum.